

Tjänsteutlåtande Nr: 2024-60

Utfärdat 2024-08-08

Diarienummer 0998/24

Handläggare

Amir Machiani

Telefon: 031 – 367 00 12

E-post: amir.machiani@educ.goteborg.se

Yttrande över motion av Anneli Rhedin (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om att öka säkerheten och tryggheten på skolor i Göteborg, handling 2024 nr 103. SLKs ärendenummer 2024-00580

Förslag till beslut

I Utbildningsnämnden

- Att avstyrka motionen
- Att översända nämndens yttrande till stadsledningskontoret

Sammanfattning

I föreliggande motion föreslår Anneli Rhedin (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) att kommunfullmäktige beslutar att ge grundskolenämnden och utbildningsnämnden i uppdrag att öka säkerheten och tryggheten på skolor i Göteborg. Bakgrunden till motionen är att alla elever ska garanteras en skolmiljö präglad av trygghet och studiero, vilket inkluderar säkerhet under skolmåltider och raster. Föräldrar ska känna sig trygga när de lämnar sina barn i skolan.

Motionen betonar att skolan inte är en allmän plats, utan en arbetsplats för elever och personal. Det finns tecken på problem med obehöriga personer som vistas på skolområden, vilket skapar otrygghet och potentiella risker. Flera skolor har flera ingångar och är lättillgängliga, vilket gör det svårt att kontrollera behörigheten hos personer som befinner sig på skolan. Detta kan leda till att obehöriga personer tar sig in och skapar konflikter eller bedriver illegal verksamhet såsom drogförsäljning och nyrekrytering till kriminella gäng.

För att åtgärda dessa problem föreslås att grundskolenämnden och utbildningsnämnden gör en omfattande risk- och säkerhetsanalys av kommunens grund- och gymnasieskolor. Det föreslås också att man utreder möjligheten att införa skalskydd på alla skolor, vilket innebär låsta dörrar för att hålla obehöriga ute samt att överväga andra trygghetsskapande åtgärder som kameraövervakning och ökad bemanning.

Förvaltningen anser att motionen lyfter fram viktiga säkerhetsfrågor, men bedömer att nuvarande åtgärder och arbetssätt täcker behovet. Det är dock avgörande att förvaltningen kontinuerligt uppdaterar riskanalyser och övervakar behovet av ytterligare åtgärder.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Att öka säkerheten och tryggheten på skolor i Göteborg har flera ekonomiska aspekter att beakta. Utökandet av skalskydd, ökad bemanning och kamerabevakning samt andra säkerhetshöjande åtgärder kan medföra betydande kostnader.

Säkerhetsteknik som lås, larm och kameror innebär initiala utgifter som kan variera beroende på teknikens omfattning och den specifika lösningen som väljs för varje skola. Utöver de initiala utgifterna kommer systemen att behöva underhållas, vilket i sin tur kräver både ekonomiska och personella resurser.

Förutom kostnaderna för säkerhetstekniken skulle det även tillkomma kostnader eller omprioriteringar kopplade till förslagen om ökad bemanning samt genomförandet av den risk- och säkerhetsanalys som motionärerna föreslår.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Utbildningsförvaltningen anser att säkra och trygga skolor har en stor social betydelse för elever, personal och vårdnadshavare. En trygg skolmiljö är grundläggande för att eleverna ska kunna fokusera på sitt lärande och för att personalen ska kunna utföra sitt arbete på ett effektivt och säkert sätt. När skolor är säkra och trygga, minskar risken för att elever utsätts för hot, våld eller andra oegentligheter. Detta skapar en miljö där elever kan känna sig trygga och koncentrera sig på sina studier. Tryggare skolor bidrar också till en bättre arbetsmiljö för skolpersonal, vilket är viktigt för att upprätthålla en hög kvalitet på undervisningen och för att attrahera och behålla kompetenta medarbetare.

En viktig aspekt av förslaget är att det tar upp problemet med obehöriga personer som vistas på skolområdena. Genom att stärka skalskyddet och öka bemanningen minskar risken för att obehöriga tar sig in på skolorna, vilket i sin tur minskar risken för incidenter som kan skapa otrygghet bland elever och personal. Vidare är det viktigt att beakta integritetsaspekter vid införandet av åtgärder som kameraövervakning. Även om sådana åtgärder kan öka säkerheten, måste de balanseras mot behovet av att skydda den personliga integriteten för elever, personal och andra som besöker skolan. Detta innebär att varje enskild plats för kamerabevakning måste noggrant övervägas och uppfylla gällande regelverk och riktlinjer som finns.

Att ha säkra och trygga skolor kan bidra till en bättre arbetsmiljö för personalen och en tryggare studiemiljö för eleverna, vilket har stor betydelse för att uppnå målen för utbildningen och främja en god social miljö i skolorna.

Samverkan

I förvaltningens samverkansgrupp 2024-09-16.

Bilagor

1. Motion av Anneli Rhedin (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om att öka säkerheten och tryggheten på skolor i Göteborg, handling 2024 nr 103. SLKs ärendenummer 2024-00580

Ärendet

Utbildningsnämnden har att ta ställning till en motion av Anneli Rhedin (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om att kommunfullmäktige beslutar om att:

1. Grundskolenämnden och utbildningsnämnden får i uppdrag att göra en risk- och säkerhetsanalys och att föreslå åtgärder som behövs för att förbättra tryggheten och säkerheten på kommunens grund- och gymnasieskolor.
2. Grundskolenämnden och utbildningsnämnden får i uppdrag att utreda möjligheten att införa skalskydd på samtliga kommunala grund- och gymnasieskolor och att skolorna hålls stängda för obehöriga.

Handling 2024 nr 103. SLKs ärendenummer 2024-00580.

Utbildningsnämndens yttrande ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast 2024-10-01.

Beskrivning av ärendet

Motionärerna Anneli Rhedin (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) framhåller att trygghet och studiero är avgörande för en effektiv skolmiljö. De påpekar att det finns tecken på att obehöriga personer vistas på skolområden, vilket skapar otrygghet och potentiella risker för både elever och personal. Flera skolor i Göteborg är öppna och har flera ingångar, vilket gör det svårt att kontrollera behörigheten hos de som vistas där. Detta har lett till incidenter med obehöriga personer, och oro för drogförsäljning och nyrekrytering till kriminella gäng på skolor i Göteborg.

Motionen föreslår att grundskolenämnden och utbildningsnämnden får i uppdrag att genomföra en risk- och säkerhetsanalys av kommunens grund- och gymnasieskolor. Dessutom föreslås att möjligheten att införa skalskydd på alla skolor utreds. Skalskyddet skulle inkludera låsta dörrar, kameraövervakning och ökad bemanning för att hålla obehöriga ute och skapa en tryggare miljö för elever och personal.

Trots att det redan pågår insatser för att förbättra säkerheten på skolor anser motionärerna att ytterligare åtgärder behövs.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att motionen tar upp en central och angelägen fråga rörande säkerheten och tryggheten på skolor, aspekter som är av stor betydelse för att skapa en säker studiemiljö för både elever och personal. Säkerhet är en viktig och prioriterad fråga för förvaltningen.

Skolan ska vara en trygg plats för elever och personal, och både den inre och yttre tryggheten är avgörande för att skolans fokus ska kunna ligga på undervisningen och kunskapsuppgifter. Förvaltningen identifierar löpande risker och arbetar aktivt med åtgärder för att öka säkerheten och tryggheten.

Nästan alla utbildningsförvaltningens gymnasieskolor är idag helt låsta för obehöriga, men problem uppstår ibland då många elever är i rörelse på skolorna. Detta kan göra det lättare för obehöriga att slinka in när dörrar öppnas av behöriga. På de skolor där detta har identifierats som ett problem, har man vidtagit ytterligare åtgärder för att minimera risken, såsom ökad vuxennärvaro och förbättrad övervakning vid ingångar.

Alla gymnasieskolor tillämpar ordningsregler som eleverna är involverade i, och det finns riktlinjer för klassrumsbeteende, såsom mobiltelefonanvändning och hantering av sen ankomst. Skolorna har dessutom skalskydd, där personal och elever använder kort eller taggar för att komma in. Där behovet har identifierats av skolledning och personal, finns kamerabevakning och ökad vuxennärvaro i form av trygghetsvårdar. Några skolor har utvecklat särskilda trygghetsteam för att kontinuerligt förbättra säkerhetsarbetet.

Samtidigt som kamerabevakning kan vara ett effektivt verktyg för att öka säkerheten, finns det särskilda krav utifrån lagar och riktlinjer från Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) att beakta. Utbildningsförvaltningen har kamerabevakning på många gymnasieskolor, men kameror är inte placerade så att de täcker varje yta på skolan. Varje enskild plats måste noggrant övervägas och få tillstånd för kamerabevakning, vilket innebär att förvaltningen måste följa strikta regler och överväga varje kamera för sig.

Flera skolor är utrustade med interna larmsystem för snabb kommunikation vid behov av inrymning eller utrymning. Personal har utbildats i att hantera pågående dödligt våld och har rutiner för akuta händelser. Skolor kan, vid behov, använda jourtelefoner för assistans och utföra kontroller med narkotikahundar för att öka tryggheten.

Säkerhetsfrågor diskuteras regelbundet mellan utbildningschefen och skolornas samordnande rektorer. Det finns nära samverkan mellan skolor och förvaltningens säkerhetsstrateg. Skolorna har ett väl utvecklat samarbete med polisen både när det gäller främjande och åtgärdande insatser samt ett kontinuerligt informationsutbyte och dialog med kommunpolis och socialtjänstens utvecklingsledare i det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbetet.

Trots att kamerabevakningsutredningen har lagt fram förslag till ändringar av kamerabevakningslagen i SOU 2024:27, som underlättar för skolor att få tillstånd till kamerabevakning, måste förvaltningen fortsatt beakta de ovan nämnda aspekterna för att säkerställa en balans mellan behov, integritet och säkerhet.

Det sker också mycket inom området för skolsäkerhet, och ett delbetänkande, "Skolor mot brott", SOU 2024:17, är för närvarande ute på remiss. Detta delbetänkande innehåller förslag om reglering av det brottsförebyggande arbetet i skolan, beredskap för allvarliga våldssituationer, tillträde till verksamhetens område, möjlighet att undersöka väskor och andra föremål, anmälningsskyldighet samt ändringar av läroplanerna. Dessa förslag kan framöver påverka säkerhetsarbetet på skolorna.

Mot bakgrund av dessa omfattande insatser ser vi inte att yrkandet i motionen behövs. Däremot vill vi betona vikten av att kontinuerligt uppdatera riskanalyser och bevaka om förstärkta åtgärder behövs.

Tomas Berndtsson
Förvaltningsdirektör

Malin Ung
Avdelningschef